

Pitanja:

1. Zašto je faza V izgradnje fabrike automobilskih delova - objekat broj 17, priprema i reciklaža, koja je nesporno deo procesa livenja posebno izdvojena u pogledu uticaja na životnu sredinu? Šta je to što tehnološke procese ove faze obrade razlikuje od tehnoloških procesa livnice i da li su sličnosti takve da je Studija morala biti rađena kao zasebna celina u situaciji kada proces nije bitno drugačiji od procesa u livnici? Da li je ovakvo izdvajanje učinjeno u cilju zaštite zdravlja zaposlenih, obzirom da su uslovi rada zaposlenih u ovoj hali, sudeći po tekstu studije, znatno povoljniji od uslova u livnici i u pogledu termičkih parametara i u pogledu kvaliteta vazduha, a i u pogledu nivoa buke?
2. Da li je objekat koji obrađuje ova Studija već u funkciji, obzirom da je objekat livnice čiji je tehnološki deo objekat 17 faze V već duže vreme u funkciji? Ako nije, šta se u dosadašnjem periodu događalo sa otpadom iz livnice i da li nam možete predočiti nalaz o ispitivanju, kategorizaciju i klasifikaciju otpada livnice izvršenu od strane relevantne ustanove (privrednog društva)?
3. Imajući u vidu navode studije u vezi sa procesima u objektu broj 17, zanima me da mi autori studije objasne značenje termina "ugljenik" i "hlorovodonik" i njihovu kategorizaciju i kvalifikaciju - opasan/neopasan otpad odnosno opasne/neopasne materije? Šta tačno radi ova tehnološka celina, na kojoj temperaturi i kojom vrstom procesa - šta se oslobađa tokom procesa u atmosferu, a šta u tekućem i čvrstom stanju ostaje nakon procesa i koliko su te emisije intenzivne tokom procesa? Kakav bi bio subjektivni osećaj operatera koji vodi proces i kako su u Aktu o proceni rizika radnih mesta procenjeni i kvalifikovani rizici radnih mesta zaposlenih u objektu broj 17? Da li su ispitivanja uslova rada vršena i kakvi su rezultati dobijeni (ovkav proces postoji i u ranije izgrađenoj livnici, pa postoje i komparativni podaci)?
4. Po studiji, objekat će proizvoditi 45 tona čvrstog otpada, koji se dobija nakon hemijske obrade otpada iz drugih pogona (livnica i mašinska radionica). Nakon obrade u navedenim pogonima, komadi odnosno špon koji se obrađuju u objektu broj 17 su već tretirani tečnim materijalima koji predstavljaju opasan otpad - emulzijama i uljima i kao takvi su kategorisani u ranijim studijama rađenim za objekte livnice i mašinske obrade, pa nije jasno kako je moguće da u ovoj studiji koja se bavi procesom eliminacije upravo tih hemijskih materija sa sirovine, odnosno kalupa za livenje, ulja i emulzije gube status opasnih materija. Molio bih za objašnjenje autora studije. Koji operateri u Republici Srbiji imaju licencu za zbrinjavanje otpada koje generišu procesi u objektu broj 17 i da li ih uopšte ima? Pitam iz razloga što istu vrstu postupka, verujem, kompanija radi i u objektu livnice faze II izgradnje, pa svakako postoji iskustvo u vezi sa zbrinjavanjem ove vrste otpada?

5. Da li je i kada vršena kontrola radioaktivnosti otpadnog peska iz procesa livenja i po kojim sve parametrima? Da li su nalazi dostupni i kakav je rezultat dobijen, odnosno koliko u ovom otpadu ima materija sa H i C liste? Kako je ova vrsta materijala klasifikovana i kategorisana po parametrima Y, H i C liste propisane Pravilnikom o kategorijama, ispitivanju i klasifikaciji otpada (opasan/neopasan otpad)? Isto pitanje bih postavio i u odnosu na filter peć i otpad koji se u procesu njenog rada generiše.

6. Autori studije pišu da je prva zona obrade zona struganja čelika (tretman otpadnog špona), da bi u pasusu koji sledi naveli da se tretman vrši u rotacionoj peći, dakle procesom topljenja, a ne struganja. Šta je ovde tačno? Da li se špon stuže, što bi bio apsurd, ili se špon topi, što je tehnološki ispravno? Pritom se odvajaju lubrikanti korišćeni za hlađenje, čija kategorizacija i klasifikacije u smislu Pravilnika o kategorijama, ispitivanju i klasifikaciji otpada ostaje nepoznata. Smatram da je ovo značajan nedostatak studije, koji se mora ispraviti i da studija u obliku u kojem je urađena ne može biti usvojena.

7. Dalje, čišćenje kalupa od navodne neopasnih materija (za šta nema dokaza) je navodno mehaničko, ali se na kraju teksta sitnim slovima navodi i gradska voda i sanitani slivnik. Da li to znači da se livački kalupi ispiraju vodom i da li postoje ispitivanja ovih otpadnih voda? Ako nema sigurnih analiza koje pokazuju da su ove otpadne vode neopasne, studija ne može opstati ni u ovom delu, jer nema dokaza koji potvrđuju da se ovakve vode mogu upuštati u sanitani kanalizacioni odvod bez prethodne obrade.

8. U zoni pripreme materijala se vrši bombardovanje jedne vrste materijala drugom vrstom materijala. To je celo objašnjenje procesa. Smatram da je ovo nedovoljno jer ne objašnjava na kojoj temperaturi, koji se osnovni, a koji sporedni procesi odigravaju u ovoj fazi pripreme materijala za livenje i da li se u toj fazi kojisti nekakva tečnost za ispiranje i šta se nadalje sa njom zbiva. Da li ovaj proces vrše operateri i u kojim uslovima ili se obavlja mašinski u zatvorenom prostoru i koji su nusproizvodi tog procesa? I ovo smatram značajnim nedostatkom studije u tehnološkom pogledu. Suviše se toga podrazumeva ili prećutkuje, da bi ovakav tekst studije bio prihvatljiv.

Pitanja su od ključnog značaja za utvrđivanje obaveza zagađivača i ukazuju na potrebu da se predlagač obaveže da u određenom roku pristupi priobavljanju Integrisane dozvole za upravljanje otpadom, koja bi obuhvatila sve procese iz svih faza obrade metala u fabrici i propisala jasne parametre i rokove nadzora, a obuhvatila prethodna ispitivanja svih otpadnih i svih korišćenih materijala od strane nezavisne ekspertske organizacije, kao i postavljanje mernih uređaja koji bi obezbedili redovno očitavanje parametara kvaliteta vazduha, nivoa buke i kvaliteta voda koje zagađivač ispušta prema recipijentu. Uz navedeno, redovne analize kvaliteta zemljišta bi bile obavezne. Sve ovo naravno ide na teret zagađivača, kao i takse koje su po zakonu obavezne.